

รูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม The Development of Self-Development of Teacher for Inclusive Education Management

ปิยะมาภรณ์ ยโสธรา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา การพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยใช้แบบสอบถามจากผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 125 คน สัมภาษณ์เชิงลึกโรงเรียนที่เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 3 โรงเรียน โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารและครู จำนวน 27 คน ตรวจสอบองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน 2) ร่างรูปแบบการพัฒนาตนเองด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบและประเมินความเหมาะสมของคู่มือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน และ 3) นำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการประชุมสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาตนเองของครู, การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

Abstract

The general objective of this study was to propose a format of self-development of teacher in inclusive education management in the schools under the Office of Basic Education Commission. The research was conducted in three stages: 1) studied current conditions, problems, self-development of teacher in inclusive education management by using questionnaires with school management and 125 teachers in the schools under the Office of Basic Education Commission, deeply interviewed 3 prototypical schools of inclusive education management by interviewing 27 management and teachers, and examined major and minor components from 5 specialists, 2) drafted a format of self-development of teacher in inclusive education management in the schools under the Office of Basic Education Commission and manual for operating in accordance with the format, evaluated the propriety and feasibility of the format and assessed the appropriateness of the manual by 17 specialists, and 3) proposed the format of self-development of teacher in inclusive education management in the schools under the Office of Basic Education Commission by having a seminar with 17 specialists. The data were analyzed by using statistic: percentage, means and standard deviation as well as analyzing the contents.

Keywords : The Development of self-Development of teacher, Inclusive Education Management

บทนำ

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้ด้านเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546 : 3-7) มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่พึงงาม และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นทุกเวลาทุกสถานที่

การจัดการเรียนร่วม อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การศึกษาเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานเด็กทุกคนมีสิทธิที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังคำกล่าวที่ว่า “การศึกษาเพื่อปวงชน” ครอบคลุมถึงเด็กในชุมชนทุกคน รวมทั้งเด็กพิการด้วย เด็กพิการหรือด้อยโอกาสเหล่านี้ในทางวิชาการศึกษาได้เรียกรวมว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา (Children with Special Education Needs) การที่นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาอยู่ในระบบการศึกษาและมาอยู่ร่วมในสังคมนั้น ก่อให้เกิดความเท่าเทียมกัน ในการดำรงชีวิตการอยู่ร่วมในสังคมที่ดีขึ้น ส่งเสริมนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้มีพัฒนาการในการดำรงอยู่อย่างมีศักยภาพเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา มาตราที่ 10 วรรค 2 และวรรค 3 กล่าวว่า การจัด

การศึกษาสำหรับบุคคล ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร การเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือเมื่อพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542: 7-8) การเรียนร่วมถือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการพัฒนามากขึ้น สอดคล้องกับคำปฏิญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการไทย ข้อ 3 กล่าวว่า “คนพิการมีสิทธิในการได้รับการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพ และพัฒนาตั้งแต่แรกเกิดและแรกเริ่มที่พบความพิการ รวมทั้งผู้ปกครองและครอบครัวของคนพิการต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐในทุกด้าน เพื่อให้สามารถฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาคนพิการอย่างเต็มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล” (สมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิต, 2550: ออนไลน์)

จากการศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาตนเองของครูในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาตนเองของครูในด้านการจัดการแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อสร้างและนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูในด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวมในเขตศึกษาธิการภาค 12

2. การศึกษากรณีศึกษาการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 3 โรงเรียน

3. ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาตนเอง ของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษและผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 คน

ระยะที่ 2 การสร้างและการประเมินรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยระยะนี้เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุป เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยการศึกษาแนวคิด เอกสาร งานวิจัยและหลักการที่เกี่ยวข้องกันเพื่อใช้ประกอบคู่มือการดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 17 ท่าน

ระยะที่ 3 การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

การวิจัยระยะนี้เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่ได้จากระยะที่ 2 มาปรับปรุง และสรุปเพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการประชุมสัมมนาจำนวน 17 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ศึกษาพิเศษ และผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการพัฒนาตนเองของครูด้าน การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาในการวัดและประเมินผล พบว่า ครูขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล สร้างเครื่องมือวัดผลไม่สอดคล้องกับหลักสูตร ส่วนด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ขาดการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การใช้แบบสอบถามและ สภาพปัจจุบัน

ปัญหาและความต้องการการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สรุปได้ 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3) การผลิตสื่อและเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล

2. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียน รวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการสร้างรูปแบบหลังจากประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบและองค์ประกอบย่อย 40 องค์ประกอบ ส่วนองค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3) การผลิตสื่อและเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ผลการสร้างคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) บทนำ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 2) หลักการของคู่มือมีความเหมาะสม 3) วัตถุประสงค์ของคู่มือการใช้รูปแบบ 4) ข้อจำกัดในการนำรูปแบบไปใช้ 5) วิธีดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาตนเอง 6) เกณฑ์การประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาตนเอง 7) แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาตนเอง 8) ภาษาที่ใช้ในคู่มือรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 9) ลักษณะการนำเสนอมีความเหมาะสม 10) รูปเล่มมีความเหมาะสม ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือพบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม คือ มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบ และองค์ประกอบย่อย 40 องค์ประกอบ และมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่าวิธีดำเนินการพัฒนาควรระบุให้ชัดเจนเพราะมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผน การศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผน การสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล ปัญหาในการวัดและประเมินผล พบว่า ครูขาดทักษะในการสร้าง เครื่องมือวัดและประเมินผล สร้างเครื่องมือวัดผลไม่สอดคล้อง กับหลักสูตร ส่วนด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยี ขาดการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ ข้อมูลและสังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การใช้แบบสอบถามและ สภาปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาตนเองของครูค ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สรุปได้ 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3) การผลิตสื่อ และเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล สอดคล้องกับ จรัส ทองปิยมุณี (2531 : 76-82) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหา การบริหาร ในโครงการจัดการเรียนร่วมสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูประจำชั้นและครูการศึกษาพิเศษ โรงเรียนในโครงการจัดการเรียนร่วมระดับประถมศึกษา จำนวน 25 โรงเรียนทั่วประเทศ ผลจากการวิจัยพบว่า สิ่งที่โรงเรียน ในโครงการจัดการเรียนร่วมจัดได้เหมาะสมแล้ว ได้แก่ รูปแบบ การจัดการจัดการเรียนร่วม การเตรียมความพร้อมนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเห็น การปกครองนักเรียนและการจัดบริการ โดยตรงของครูการศึกษาพิเศษ สิ่งที่โรงเรียนในโครงการจัด การเรียนร่วมควรจัดทำให้มี หรือปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การกำหนด เป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพ การจัดทำโปรแกรมศึกษา เฉพาะรายบุคคลการจัดตั้งคณะทำงานโครงการจัดการเรียนร่วม ภายในโรงเรียน การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์พิเศษ การนิเทศ การจัดทำ อัตราค่าจ้างครูการศึกษาพิเศษ การจัดทำพรรณนางานของบุคลากร ในโรงเรียนการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียน การสำรวจเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น การจัดบริการช่วยเหลือ การจัดทำ ระบบข้อมูลที่จำเป็นต่อนักเรียน การปรับอาคารสถานที่ การปรับ สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนและการเตรียมผู้ปกครอง

2. ผลการสร้างและประเมินรูปแบบการพัฒนาตนเอง ของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียน รวมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ผลการสร้างรูปแบบหลังจากประเมินจาก ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัด การศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบและองค์ประกอบย่อย 40 องค์ประกอบ ส่วน องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ด้านการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) 2) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) 3) การผลิตสื่อ และเทคโนโลยี 4) การวัดและประเมินผล ผลการประเมิน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ วรกมล สุตะวงศ์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง กระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนแกนนำปฏิรูปการเรียนรู้ จังหวัดเชียงราย ได้ศึกษาสภาพ กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้และศึกษาปัญหาและแนวทาง การพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการศึกษาเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร โรงเรียน ครูวิชาการ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบสอบถาม ชนิดมาตราการประเมินและแบบสอบถามปลายเปิด ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกระบวนการ ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับ ปัญหาที่สำคัญในกระบวนการบริหารจัดการเรียนรู้ เรียงตามลำดับ จากมากที่สุด ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขาดการติดตาม กำกับ ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงาน ขาดการเอาใจใส่ต่องาน มีการตัดสินใจ เพียงลำพัง ไม่มีข้อมูลสารสนเทศที่จะนำมาใช้ในการตัดสินใจ และไม่เห็นความสำคัญของการวางแผนการปฏิบัติงานส่วนแนวทาง การพัฒนากระบวนการบริหารการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหาร ควรมีความตระหนักและใส่ใจดูแลงานที่กำลังปฏิบัติอยู่อย่าง เต็มความสามารถ ควรจัดระบบการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ให้เป็นระบบ มีการวางแผนการปฏิบัติงานทุกครั้งเพื่อให้งาน ประสบผลสำเร็จและมีการติดตาม กำกับ ตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

และสอดคล้องกับวิลาวัลย์ ศรีโกคา (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ศึกษาการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม ระหว่างเด็กพิเศษกับนักเรียนปกติของครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่า ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของครูประจำชั้น และผู้บริหารโรงเรียนในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และพิจารณาในด้านการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วมของ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษกับนักเรียนปกติไม่แตกต่างกัน และขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ส่วนของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับนักเรียนปกติ ได้แก่ ควรจัดการประชาสัมพันธ์ให้ครู ผู้ปกครองเด็กพิเศษและนักเรียน

ปกติเข้าใจและยอมรับการจัดการเรียนร่วมให้มากขึ้นด้วยสื่อ ต่างๆ อย่างหลากหลาย ควรอบรมครูก่อนสอนนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษและเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง ควรมีสื่อสำเร็จรูปและ อบรมการใช้สื่อแก่ครูผู้สอน ครูประจำชั้นปฏิบัติหน้าที่ไม่เต็ม ที่เนื่องจากต้องสอนนักเรียนปกติด้วย ควรแยกการประเมินผล ระหว่างเด็กพิเศษและนักเรียนปกติและยึดความแตกต่างระหว่าง บุคคลระหว่างเด็กพิเศษด้วยกัน และสอดคล้องกับ ญัตติ สขผดง (2547: บทคัดย่อ) แนวทางของครูและผู้ปกครองในการทำงาน ร่วมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ทักษะของครูทั่วไปที่มีต่อการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีปัญหา การเรียนรู้รวมทั้งการฝึกอบรมและความต้องการในการฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการทำงานในทักษะของครูและ ผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับเด็กที่มีปัญหา การเรียนรู้ และแนวทางการพัฒนาเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ในทักษะของครูและผู้ปกครองที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ร่วมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ผลการศึกษาพบว่า ครูทั่วไป มีทักษะต่อการจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ที่ยังไม่ถูกต้องในเรื่องรูปแบบการศึกษาและวิธีการสอนการฝึกอบรม และความต้องการในการฝึกอบรมพบว่าส่วนใหญ่ครูทั่วไปไม่เคย เข้ารับการฝึกอบรมประชุม สัมมนา ศึกษาดูงาน หรือการจัดโครงการ เกี่ยวกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการ ทำงานพบว่าครูและผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ความเกี่ยวข้องในแต่ละด้านของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ค่อนข้างน้อย ครูยังขาดความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือ ในการคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ขาดความร่วมมือระหว่าง ครูและผู้ปกครองในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้จึงยังไม่ได้ได้รับการจัดการศึกษา ที่เหมาะสมกับลักษณะความบกพร่องและความสามารถของ แต่ละบุคคล ครูและผู้ปกครองขาดการทำงานร่วมกับวิชาชีพอื่นๆ ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือควรมีการขยายการรู้เด็กที่มีปัญหา การเรียนรู้ ครูและผู้ปกครองควรรหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับเด็ก ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ร่วมกันจัดทำแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล (IEP) การพบปะ แลกเปลี่ยน ควรจัดให้มีบุคลากร ทางกายภาพเข้ามามีส่วนร่วมทำงานร่วมกับครูและผู้ปกครองเพื่อให้ ความช่วยเหลือแก่เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

2.2 ผลการสร้างคู่มือการดำเนินงานตามรูปแบบ การพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) บทนำ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม 2) หลักการของคู่มือมีความเหมาะสม 3) วัตถุประสงค์

ของคู่มือการใช้รูปแบบ 4) ข้อจำกัดในการนำรูปแบบไปใช้ 5) วิธีดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาตนเอง 6) เกณฑ์การประเมิน การใช้รูปแบบการพัฒนาตนเอง 7) แบบประเมินผลการใช้รูปแบบ การพัฒนาตนเอง 8) ภาษาที่ใช้ในคู่มือรูปแบบการพัฒนาตนเอง ของครูด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม 9) ลักษณะการนำเสนอ มีความเหมาะสม 10) รูปเล่มมีความเหมาะสม ผลการประเมิน ความเหมาะสมของคู่มือพบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ เทวรัฐ โตไทยะ (2556 : บทคัดย่อ) ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถพื้นฐานของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า รูปแบบ การพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถ พื้นฐานของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมาย ของรูปแบบ 3) กระบวนการของรูปแบบ มี 4 ระยะคือ ระยะที่ 1 กระบวนการใช้ระบบพี่เลี้ยง ระยะที่ 2 ให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ ในห้องอบรม ระยะที่ 3 การปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริง ระยะที่ 4 การสรุปผลการพัฒนาครู และ 4) การติดตามผลและ ประเมินผลใช้รูปแบบ

3. ผลการนำเสนอรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการ จัดการศึกษาแบบเรียนรวมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ เห็นด้วยกับรูปแบบการพัฒนาตนเองของครูด้านการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม คือมีองค์ประกอบหลัก 4 องค์ประกอบหลัก และ องค์ประกอบย่อย 40 องค์ประกอบ และมีข้อสังเกตเพิ่มเติมว่า วิธีดำเนินการพัฒนาควรระบุให้ชัดเจนเพราะมีผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย สอดคล้องกับ บุญศรี แสงศรี (2557 : 291) ได้สรุปผลการตรวจสอบ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารงานบุคคล โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า จากการดำเนินการ สอนหนักกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า รูปแบบการบริหารงานบุคคล โดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีเนื้อหาสาระ องค์ประกอบต่างๆ ครบคลุม ดีมาก มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้กับสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้และผู้ทรงคุณวุฒิที่ร่วมสนทนากลุ่ม ยืนยันตามรูปแบบเดิมที่ผ่านการพัฒนามาแล้ว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยขนาดภาพการเรียนรวม
2. ควรศึกษาวิจัยการเรียนรวมกรณีศึกษาเป็นรายๆ เพื่อให้เห็นแนวทางแก้ไขที่แท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา อัมพรภาค. (2546). การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานในโรงเรียน ตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาสุโขทัย. งานวิจัยปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- จรัส ทองปิยม. (2531). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารโรงเรียนในโครงการเรียนร่วมสำหรับ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น. งานวิจัยปริญญาครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนุช เพชรบุญวัฒน์. (2550). การศึกษาแบบเรียนรวม Inclusive Education. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ณัฐศิริ สุขผดุง. (2547). แนวทางของครูและผู้ปกครองในการทำงานร่วมกับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้. งานวิจัยปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- เทวรัฐ โตไธยะ. (2556). รูปแบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถพื้นฐาน ของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. งานวิจัย หลักสูตรนัก บริหารระดับสูง กระทรวงศึกษาธิการ (นบส.ศธ.) รุ่นที่ 3 สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ
- บุญศรี แสงศรี. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานบุคคล โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. งานวิจัยปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.